

Euthanasie: niemands recht, niemands plicht (bijdrage prof. Herman Nys)

LEUVEN 29/12 - "Het was gisteren 28 december of Dag van de Onnozele Kinderen. Dat volstaat kennelijk om een discussie over euthanasie (en een beetje over abortus) weer aan te wakkeren, zonder al te veel kennis van zaken", vertelt Professor Herman Nys, docent medisch recht aan de KU Leuven en voorzitter van het AZ Nikolaas. Hij zet enkele puntjes op de i.

"Katholieke ziekenhuizen" zouden moeten weigeren euthanasie toe te passen. Vraag: zijn er in Vlaanderen nog wel "katholieke ziekenhuizen"? (Ik laat de psychiatrische ziekenhuizen erbuiten, dat is een verhaal apart; overigens weigeren ze hun medewerking te verlenen aan euthanasie binnen hun muren hetgeen dus aantoonbaar dat het straffeloos kan).

Na de recente fusiegolf zijn er in Vlaanderen - op enkele uitzonderingen na - alleen nog levensbeschouwelijk neutrale algemene ziekenhuizen (het volstaat naar hun soms nogal vreemde naam te kijken waar evengoed een melkfabriek achter schuil zou kunnen gaan, maar dit geheel terzijde). De vroegere Caritas koepel van katholieke ziekenhuizen is verveld tot Zorgnet/ICuro en die organisatie omvat vrijwel alle algemene ziekenhuizen. In geen van die ziekenhuizen is het uitvoeren van euthanasie verboden.

Zouden ze het kunnen verbieden? Neen, ze zouden wel conform artikel 14 van de euthanasiewet kunnen beslissen om op geen enkele manier hun medewerking te verlenen aan het uitvoeren van euthanasie: bijvoorbeeld geen verpleegkundigen beschikbaar stellen, verbod aan de ziekenhuisapotheek om het euthanaticum af te leveren en dat soort maatregelen.

Voorzover bekend is er geen enkel algemeen ziekenhuis dat zo'n ontradingsbeleid voert en het zou, gelet op hun monopoliepositie in hun zorgregio ook weinig respectvol zijn. Toch voert niet ieder ziekenhuis hetzelfde euthanasiebeleid: sommige staan bijvoorbeeld afwijzend tegenover euthanasie bij niet-terminale patiënten, zoals psychiatrische patiënten.

In een land dat de pretentie heeft om pluralistisch te zijn, moet dat kunnen. In een populistische bui dreigen sommige politici ermee de overheidssubsidie van die ziekenhuizen in te trekken. Alsof ziekenhuizen ook maar 1 euro subsidie zouden krijgen om euthanasie uit te voeren. Bovendien, het is niet omdat de overheid de zonnepanelen op mijn dak subsidieert, dat ze zich mag bemoeien met wat er onder dat dak allemaal gebeurt.

In Vlaanderen zijn woonzorgcentra in het algemeen nog veel meer levensbeschouwelijk verankerd dan ziekenhuizen. Het is juridisch perfect in orde dat zo'n centrum met katholieke roots beslist om geen medewerking te verlenen aan de uitvoering van euthanasie binnen zijn muren. Er bestaan centra die dat ook zo hebben beslist. Dat moet dan wel duidelijk worden meegedeeld aan iedereen die zich aanmeldt als bewoner

zodat die weet waar hij/zij aan toe is.

Maar als een bewoner in dit centrum later toch om euthanasie vraagt en de huisarts (of een andere arts) is bereid op die vraag in te gaan en alle wettelijke voorwaarden zijn vervuld, dan kan het woonzorgcentrum dat juridisch noch feitelijk verhinderen. De euthanasiewet geeft aan patiënten het recht om euthanasie te vragen en aan een arts het recht om op dat verzoek in te gaan, als de wettelijke voorwaarden zijn vervuld. Het woonzorgcentrum moet in geen enkel opzicht zijn medewerking verlenen maar moet wel respect opbrengen voor de beslissing van de patiënt en de arts. Met zo'n conflict op een humane manier leren omgaan is essentieel in een pluralistische samenleving.

Even essentieel is dat geen enkele patiënt verplicht is om euthanasie te vragen en geen enkele arts verplicht is om euthanasie uit te voeren. Met dat laatste hebben sommigen het moeilijk en ze zouden graag in de wet inschrijven dat artsen die omwille van gewetensbezwaren geen euthanasie willen uitvoeren, de patiënt moeten doorverwijzen naar een collega die dat wel wil doen.

Zo zouden gewetensbezwaarde artsen toch verplicht worden hun medewerking te verlenen aan de uitvoering van euthanasie. Alle andere burgers en instellingen zijn daartoe niet verplicht. Dat onderscheid tussen artsen en niet-artsen zou volgens mij discriminerend zijn en zou de toets door het Grondwettelijk Hof niet doorstaan.

Abortus dan. Ook hier even de feiten: in ons land gebeurt de overgrote meerderheid van zwangerschapsafbrekingen buiten de ziekenhuizen, in abortuscentra. Zwangerschapsafbrekingen in ziekenhuizen vormen de uitzondering en gebeuren in een later stadium en bijna altijd om een medische reden bij de vrouw en/of haar foetus. Een oproep aan de ziekenhuizen om dit niet meer te doen, dient tot niets.

Professor Herman Nys

Prof. Nys doceert medisch recht aan de KU Leuven en is voorzitter van het AZ Nikolaas

MediQuality biedt haar leden de mogelijkheid hun mening te uiten over actuele en/of medische kwesties. Deze opinies weerspiegelen de persoonlijke mening van hun auteur en vallen onder diens verantwoordelijkheid. Deze bijdrage mag niet gebruikt worden zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur. Voor elke aanvraag, gelieve contact op te nemen met de redactie via info@mediquality.net.